

Λόγος εις την Δ' Κυριακή των Νηστειών (Αγ. Νικόλαος Βελιμίροβιτς)

Αγ. Νικόλαος Βελιμίροβιτς

Από την αρχή τής δημιουργίας τού κόσμου και του χρόνου, όλοι οι λαοί τής γης πιστεύουν πως ο πνευματικός κόσμος υπάρχει και πως τα άορατα πνεύματα είναι αληθινά. Πολλοί άνθρωποι όμως έχουν πλανηθεί σ' αυτό το σημείο. Υποστηρίζουν πως τα πονηρά πνεύματα έχουν μεγαλύτερη δύναμη από τα αγαθά. Με την πάροδο του χρόνου μάλιστα προχώρησαν στη θεοποίηση των πονηρών πνευμάτων, τους έφτιαξαν ναούς, πρόσφεραν θυσίες και προσευχές και πρόστρεχαν σ' αυτά για όλα τα θέματα. Όσο περνούσε ο καιρός πολλοί ήταν εκείνοι που εγκατέλειψαν τελείως την πίστη στα αγαθά πνεύματα και κράτησαν την πίστη τους μόνο στα πονηρά, ή στους κακούς «θεούς», όπως τους αποκαλούσαν. Έτσι αυτός ο

κόσμος άρχισε να μοιάζει μ' ένα στίβο, όπου άνθρωποι και πονηρά πνεύματα ανταγωνίζονταν μεταξύ τους. Τα πονηρά πνεύματα βασάνιζαν όλο και περισσότερο τους ανθρώπους και τους τύφλωναν, με αποκλειστικό στόχο να σβήσουν από το νου τους κάθε ιδέα για τον καλό θεό και για τη μεγάλη και θεόδοτη δύναμη των αγαθών πνευμάτων. Στις μέρες μας όλοι οι άνθρωποι πιστεύουν στην ύπαρξη των πνευμάτων. Κι η πίστη αυτή κατ' αρχάς είναι σωστή. Εκείνοι που αρνούνται τον πνευματικό κόσμο, το κάνουν επειδή κοιτάζουν μόνο με τα σωματικά τους μάτια κι έτσι δεν μπορούν να τον δουν. Ο κόσμος αυτός όμως δε θα ήταν πνευματικός, αν ήταν ορατός στη σωματική όραση. Κάθε άνθρωπος επομένως, που ο νους του δεν έχει τυφλωθεί κι η καρδιά του δεν έχει γίνει αναισθητή από την αμαρτία, μπορεί κάθε μέρα και κάθε ώρα να νιώθει με όλη του την ύπαρξη πως στον κόσμο αυτόν δεν είμαστε μόνοι, με αποκλειστική συντροφιά την άψυχη φύση, τους βράχους, τα φυτά, τα ζώα κι άλλα πλάσματα, στοιχεία και φαινόμενα. Οι ψυχές μας βρίσκονται σε συνεχή επαφή με τον αόρατο κόσμο, με αόρατες υπάρξεις. Και κάνουν μεγάλο λάθος όσοι καταργούν τα αγαθά πνεύματα και θεοποιούν τα πονηρά και τα προσκυνούν.

Όταν ο Κύριος Ιησούς εμφανίστηκε στον κόσμο, ουσιαστικά όλοι οι λαοί πίστευαν στη δύναμη και την υπεροχή του κακού έναντι του καλού. Οι πονηρές δυνάμεις επικρατούσαν στον κόσμο, γι' αυτό κι ο Χριστός ο ίδιος αποκάλυψε τον αρχηγό τους άρχοντα του κόσμου τούτου. Ακόμα κι οι ηγέτες των Ιουδαίων απέδιδαν όλα τα θαύματα του Χριστού στους δαίμονες και στη δύναμή τους.

Ο Κύριος Ιησούς ήρθε στον κόσμο για να σπάσει, να ξεριζώσει την αδύναμη πίστη των ανθρώπων στον πονηρό και να σπείρει την πίστη τού αγαθού στις ψυχές τους. Να στηρίξει την πίστη στην παντοδύναμη ισχύ τού αγαθού, στην ακατανίκητη και παντοτεινή φύση του. Ο Χριστός δεν κατάργησε, αλλ' επιβεβαίωσε την αρχαία και παγκόσμια πίστη στα πνεύματα. Αποκάλυψε όμως τον πνευματικό κόσμο όπως πραγματικά είναι, όχι όπως τον πίστευαν οι άνθρωποι κάτω από την απατηλή διαβολική επιρροή. Ο ένας, αγαθός, σοφός και παντοδύναμος θεός είναι ο Κύριος τόσο του

πνευματικού όσο και του υλικού κόσμου, ορατού και αόρατου. Τα αγαθά πνεύματα είναι οι άγγελοι και είναι δύσκολο να υπολογίσεις το πλήθος τους.

Τα αγαθά πνεύματα, οι άγγελοι, είναι ασύγκριτα πιο ισχυρά από τα πονηρά πνεύματα. Τα πονηρά πνεύματα στην ουσία είναι εντελώς ανίσχυρα να κάνουν οτιδήποτε, αν δεν τους το επιτρέψει ο παντεπόπτης Θεός. Αλλά και τα πονηρά πνεύματα είναι αμέτρητα. Σ' έναν μόνο δαιμονισμένο στα Γάδαρα, που τον θεράπευσε ο Κύριος, κατοικούσε ολόκληρη λεγεώνα, δηλαδή μερικές χιλιάδες πονηρά πνεύματα. Τα πονηρά αυτά πνεύματα απατούσαν τους ανθρώπους ή και λαούς ολόκληρους εκείνη την εποχή, όπως σήμερα εξαπατούν πολλούς αμαρτωλούς και τους πείθουν πως είναι παντοδύναμοι· πως είναι τάχα οι μόνοι θεοί, πως δεν υπάρχουν άλλοι θεοί εκτός απ' αυτούς και πως αγαθά πνεύματα δεν υπάρχουν. Όπου όμως εμφανιζόταν ο Κύριος, εκείνοι έφευγαν έντρομοι. Αναγνώριζαν σ' Εκείνον τόσο εξουσία όσο και δικαίωμα κρίσης, πως μπορούσε να τους εκβάλλει, να τους απομακρύνει απ' αυτόν τον κόσμο και να τους καταδικάσει στην άβυσσο της κόλασης. Δημιουργούσαν αναταραχές σ' αυτόν τον κόσμο με την άδεια και την ανοχή τού Θεού. Έπεφταν καταπάνω στο ανθρώπινο γένος σαν μύγες πάνω σε θνησιμαίο και λογάριαζαν τον κόσμο αυτόν σαν καταφύγιό τους, σαν φωλιά τους και σαν τραπέζι για το φαγητό τους.

Ξαφνικά ο φορέας τού αγαθού, ο Κύριος Ιησούς Χριστός, εμφανίστηκε μπροστά τους. Εκείνοι, γεμάτοι φόβο και τρόμο έκραξαν: *«Ήλθες ώδε προ καιρού βασανίσει ημάς;»* (Ματθ. η' 29). Κανένας δε φοβάται τόσο τα βασάνα όσο ο βασανιστής. Τα πονηρά πνεύματα βασάνιζαν την ανθρωπότητα για χιλιάδες χρόνια, έβρισκαν ικανοποίηση στα βασάνα αυτά. Όταν όμως είδαν το Χριστό άρχισαν να τρέμουν από φόβο μπροστά στο μεγαλύτερο βασανιστή τους κι ήταν έτοιμα να βγουν από τους ανθρώπους, να πάνε στους χοίρους ή σε οποιοδήποτε άλλο πλάσμα, έφτανε μόνο να μην οδηγηθούν εντελώς έξω από τον κόσμο αυτόν.

Ο Χριστός δε σκεφτόταν να τους εκβάλλει αμέσως απ' αυτόν τον κόσμο. Ο κόσμος αυτός είναι ένας χώρος με ανάμικτες δυνάμεις.

Ο κόσμος αυτός είναι πεδίο μάχης, όπου οι άνθρωποι, είτε το θέλουν είτε όχι, έχουν να διαλέξουν συνειδητά αν θ' ακολουθήσουν το Νικητή Χριστό ή θα προσκολληθούν στους ακάθαρτους δαίμονες. Ο Χριστός ήρθε επειδή αγαπά το ανθρώπινο γένος, ήρθε για να δείξει τη δύναμη του καλού πάνω στο κακό, να βεβαιώσει την πίστη των ανθρώπων στο καλό, μόνο στο καλό.

Το σημερινό ευαγγέλιο μας περιγράφει ένα παράδειγμα από αμέτρητα άλλα. Μας λέει πώς ο Κύριος, με την αγάπη Του για τον άνθρωπο, αποκάλυψε για μια ακόμα φορά τη δύναμη του καλού πάνω στο κακό, πώς προσπάθησε να εμπεδώσει την πίστη στο καλό ως παντοδύναμη και νικηφόρα.

«Και αποκριθείς εις εκ του όχλου είπε΄ διδάσκαλε, ήνεγκα τον υιόν μου πρός σε, έχοντα πνεύμα άλαλον. Και όπου αν αυτόν καταλάβη, ρήσει αυτόν και αφρίζει... και πολλάκις αυτόν και εις πυρ έβαλε και εις ύδατα, ίνα απολέση αυτόν» (βλ. Μάρκ. θ΄ 17-29 και Λουκ. θ΄ 37-42). Το γεγονός αυτό κατέγραψαν κι οι δύο ευαγγελιστές. Ο καθένας τους προσθέτει κάποιες λεπτομέρειες για την αρρώστια τού παιδιού. Ήταν ο μονογενής υιός τού πατέρα του και κατεχόταν από πνεύμα άλαλον. Όταν το πονηρό πνεύμα έμπαινε μέσα του, το συγκλόνιζε το παιδί, το τάραζε, το έκανε να βγάζει αφρούς από το στόμα του, να τρίζει τα δόντια του και στο τέλος να μένει ξερό και αναίσθητο.

Τα βέλη τού πονηρού την ίδια στιγμή στόχευαν προς τρεις κατευθύνσεις: στον άνθρωπο, στη δημιουργία του θεού και στον ίδιο το θεό. Το παιδί σεληνιαζόταν. Πώς μπορεί να ευθύνεται το φεγγάρι για την αρρώστια τού ανθρώπου; Αν η σελήνη παράγει τρέλα και αλαλία σ' έναν άνθρωπο, γιατί δεν το κάνει σε όλους; Το κακό δε βρίσκεται στη σελήνη αλλά στον πονηρό, το πανούργο πνεύμα που απατά τον άνθρωπο, ενώ το ίδιο κρύβεται. Ενοχοποιεί το φεγγάρι, κάτι που ο άνθρωπος δεν πρέπει να κάνει. Οδηγεί τον άνθρωπο μ' αυτόν τον τρόπο να σκεφτεί πως όλα τα δημιουργήματα του θεού είναι κακά, πως το κακό έρχεται στον άνθρωπο από τη φύση κι όχι από τα πονηρά πνεύματα που έπεσαν

κι απομακρύνθηκαν από το θεό. Τα θύματά τους επηρεάζονται στις αλλαγές φάσης τής σελήνης, ώστε να σκεφτούν οι άνθρωποι: «Δείτε, το κακό αυτό προέρχεται από τη σελήνη». Κι αφού τη σελήνη τη δημιούργησε ο θεός, ακολουθεί το συμπέρασμα πως το κακό προέρχεται από το θεό. Έτσι πλανιούνται οι άνθρωποι απ' αυτά τα άγρια και πανούργα θηρία.

Στην πραγματικότητα, όλα όσα έφτιαξε ο θεός είναι καλά λίαν. Ολόκληρη η δημιουργία τού θεού βρίσκεται στην υπηρεσία τού ανθρώπου, πλάστηκε για να υπηρετεί τον άνθρωπο, όχι να τον καταστρέφει. Και αν ακόμα υπάρχει κάτι που ίσως εμποδίζει τη φυσική ικανοποίηση τού ανθρώπου, ακόμα κι αυτό υπηρετεί την ψυχή του, την χαροποιεί, την πλουτίζει. «Σοί εισιν οι ουρανοί και σή εστιν η γη· την οικουμένην και το πλήρωμα αυτής συ εθεμελίωσας» (Ψαλμ. πη' 12). «Πάντα γαρ ταύτα εποίησεν η χειρ μου... λέγει Κύριος» (Ησ. ξστ' 2). Αφού λοιπόν όλα προέρχονται από το θεό, θα είναι και καλά. Η βρύση θα βγάλει μόνο αυτό που περιέχει, όχι κάτι που δεν έχει. Στο θεό δεν υπάρχει κακό. Πώς μπορεί λοιπόν να προέλθει κακό απ' Αυτόν, από την πηγή τού αγαθού; Κάποιοι αδαείς άνθρωποι ονομάζουν κάθε κακό, πόνο. Στην πραγματικότητα όμως κάθε πόνος δεν είναι κακός. Υπάρχει πόνος που είναι έργο τού πονηρού κι υπάρχει κι άλλος πόνος που θεραπεύει από τον πονηρό. Κακό είναι μόνο το πονηρό πνεύμα που ενεργεί μέσα από έναν τρελό ή αλλόφρονα άνθρωπο.

Ο πόνος κι η δυστυχία που ξέσπασε πάνω σε πολλούς βασιλιάδες τού Ισραήλ, επειδή έπραξαν πονηρά ενώπιον του Κυρίου, ήταν έργο και συνέπεια της αμαρτίας τους. Ο πόνος κι η δυστυχία όμως, που ο Κύριος επιτρέπει να επισκεφτούν τον δίκαιο, δεν είναι έργο τού πονηρού αλλά φάρμακο, που αφορά τόσο τον ίδιο το δίκαιο, όσο και τούς οικιακούς του. Εκείνοι καταλαβαίνουν πως τον πόνο τούς τον έστειλε ο θεός για το καλό τους. Ο πόνος που προέρχεται από επίθεση του πονηρού στον άνθρωπο ή είναι συνέπεια της αμαρτίας, είναι κακός. Ο πόνος όμως που ο θεός επιτρέπει να επισκεφτεί τους ανθρώπους, για να τους καθαρίσει εντελώς από την αμαρτία, τους αποσπά από την εξουσία τού πονηρού και τους φέρνει κοντά στο Χριστό. Αυτός ο καθαρτήριο

πόνος δεν είναι του πονηρού, ούτε και από μόνος του είναι κακός, αλλά προέρχεται από το θεό κι αποβλέπει στο καλό των ανθρώπων. «Αγαθόν μοι ότι εταπεινώσάς με, όπως αν μάθω τα δικαιώματά σου» (Ψαλμ. ριη' 71), λέει ο διορατικός βασιλιάς Δαβίδ.

Ο διάβολος είναι πονηρός, δρόμος του είναι η αμαρτία. Έξω από τον πονηρό και την αμαρτία δεν υπάρχει άλλο κακό. Για τα βάσανα και τους πόνους του νέου του ευαγγελίου, υπόλογο είναι μόνο το πονηρό πνεύμα, όχι η σελήνη. Αν ο θεός με την απερινόητη αγάπη Του για τον άνθρωπο δεν περιόριζε τα πονηρά πνεύματα και δεν προστάτευε τα πλάσματά Του απ' αυτά, είτε άμεσα είτε έμμεσα με τους αγγέλους Του, τα πονηρά πνεύματα θα είχαν συντρίψει ολόκληρο το ανθρώπινο γένος «εν ριπή οφθαλμού» ψυχικά και σωματικά, όπως συντρίβουν οι ακρίδες τούς καρπούς στους αγρούς.

«Και είπον τοις μαθηταίς σου ίνα αυτό εκβάλωσι, και ουκ ίσχυσαν», είπε ο πατέρας τού άρρωστου παιδιού στον Κύριο. Παρακάλεσα τους μαθητές σου να διώξουν το πονηρό αυτό πνεύμα, μα εκείνοι δεν μπόρεσαν.

Τρεις από τους μαθητές τού Κυρίου έλειπαν από το περιστατικό: ο Πέτρος, ο Ιάκωβος κι ο Ιωάννης, που βρίσκονταν μαζί Του στο όρος Θαβώρ, όταν μεταμορφώθηκε μπροστά τους. Έπειτα κατέβηκαν μαζί Του πάλι, για να βρουν κάτω ένα πλήθος συγκεντρωμένο γύρω από τους υπόλοιπους αποστόλους, καθώς και τον άρρωστο νέο. Ο δυστυχησμένος πατέρας, αφού δε βρήκε το Χριστό, έφερε το γιο του στους μαθητές Του. Εκείνοι όμως δεν μπόρεσαν, δεν είχαν τη δύναμη να τον βοηθήσουν. Πρώτα για τη δική τους ολιγοπιστία, δεύτερο για την ολιγοπιστία τού πατέρα και τρίτο για την καθολική απιστία των γραμματέων που ήταν παρόντες. Αναφέρεται πως γύρω από τους μαθητές είχαν μαζευτεί και «γραμματείς συζητούντες αυτοίς» (Μάρκ. θ' 16). Η αδύναμη πίστη τού πατέρα φαίνεται από τα λόγια που είπε στο Χριστό. Δε μίλησε όπως ο λεπρός, που είπε: «Κύριε, εάν θέλεις, δύνασαί με καθάρισαι» (Ματθ. η' 2). Εκεί μίλησε ένας άνθρωπος με δυνατή πίστη. Ούτε και σαν τον Ιάειρο μίλησε, όταν κάλεσε το Χριστό

ν' αναστήσει την κόρη του: «*Ελθών επίθεσ την χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν και ζήσεται*» (Ματθ. θ' 18). Κι ἐδῶ αὐτός που μιλάει εἶναι ἄνθρωπος με δυνατή πίστη. Πολύ λιγότερο μίλησε σαν τον εκατόνταρχο της Καπερναούμ, που ἦταν ἄρρωστος ο δούλος του: «*Κύριε... μόνον εἶπε λόγῳ, και ιαθήσεται ο παις μου*» (Ματθ. η' 8). Εδῶ μίλησε ἡ πολύ μεγάλη πίστη. Εκείνη ὅμως που εἶχε τὴ μεγαλύτερη πίστη ἀπ' ὅλους δεν εἶπε τίποτα. Πλησίασε ἀπλά το Χριστό και ἄγγιξε το κράσπεδο του ἱματίου Του. Κι αὐτή ἦταν ἡ αἰμορροούσα.

Ο πατέρας τού ἄρρωστου νέου δεν ενεργεῖ οὔτε μιλάει σαν αὐτούς, ἀλλά λέει στο Χριστό: «*Ἀλλ' εἰ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν*». Ἀν μπορεῖς να κάνεις κάτι, βοήθησέ μας.

Ταλαίπωρος ἄνθρωπος! Πρέπει να γνῶριζε λίγα, πολύ λίγα για τὴ δύναμη του Χριστοῦ και γι' αὐτό μίλησε ἔτσι σ' Εκείνον που μπορεῖ να κάνει τα πάντα. Ἡ ἀδύναμη πίστη του ἐξασθένησε ἀκόμα περισσότερο τὴ δύναμη των ἀποστόλων. Σ' αὐτό συνέβαλαν κι οἱ κακόβουλες συκοφαντίες τῶν γραμματέων ἐναντίον του Χριστοῦ και των ἀποστόλων Του. *Ἀλλ' εἰ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν*. Αὐτό φανερώνει μια μικρὴ σπῖθα πίστεως, πολύ πολύ μικρὴ, ἔτοιμη να σβήσει.

«*Ὁ δε ἀποκριθεῖς αὐτῷ λέγει· ὦ, γενεά ἀπίστος, ἕως πότε πρὸς υμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι υμῶν;*». Ο Κύριος ἔστρεψε τὴν ἐπίπληξη αὐτὴ πρὸς ὅλους γενικά. Πρὸς ὅλους τους ἀπίστους ἢ ολιγόπιστους του Ἰσραήλ, καθὼς και σ' ὅλους τους παρισταμένους, ὅπως ο ἀδύναμος πατέρας, οἱ μαθητές του κι ἰδιαίτερα οἱ γραμματεῖς. Ὡ, γενεά ἀπίστος! Αὐτό σημαίνει: Ὡ γενεά που υποτάχτηκε στον πονηρό, στο διάβολο, που πιστεύει σταθερά στη δύναμη του πονηροῦ, που υπηρετεῖ με δουλοπρέπεια τον πονηρό και ἀντιστέκεται στο ἀγαθό, που ἀπαρνιέται τον ἴδιο το θεό. Γενεά που εἶναι ολιγόπιστη ἢ και ἐντελῶς ἀπίστη στο καλό, που δραπετεύει ἐπαναστατικά ἀπὸ το ἀγαθό!

Εδῶ ο Κύριος πρόσθεσε στη γενεά και τὴ λέξη διεστραμμένη. Ἦθελε ἔτσι να δείξει ἀπὸ που προέρχεται ἡ ἀπιστία, πῶς αἰτία τῆς δηλαδὴ εἶναι ἡ διαφθορά ἢ, ἀκόμα πιο καθαρά, ἡ

αμαρτία. Αιτία είναι η διαφθορά. Η αμαρτία είναι συνέπεια. Η απιστία είναι ένωση με το διάβολο· η αμαρτία – η διαφθορά – είναι ο δρόμος που οδηγεί στην ένωση αυτή.

Διαφθορά είναι η κατάσταση της απομάκρυνσης από το θεό· απιστία είναι το σκοτάδι, η αδυναμία κι η φρίκη όπου βυθίζεται ο άνθρωπος όταν απομακρύνεται από το θεό. Δέστε με πόση προσοχή διατυπώνει τις παρατηρήσεις Του ο Κύριος. Δεν αναφέρει κανέναν ονομαστικά, μιλάει γενικά. Δεν ενδιαφέρεται να κρίνει τους ανθρώπους, αλλά να τους ξυπνήσει. Ούτε και να προσβάλλει ή να ταπεινώσει προσωπικά κάποιον θέλει. Επιθυμεί μόνο να διεγείρει τις συνειδήσεις τους, να τούς βοηθήσει να ξεπεράσουν τον εαυτό τους.

Τι μεγάλο δίδαγμα είναι αυτό για την εποχή μας, για τη γενιά μας, που είναι τόσο πρόθυμη να μιλάει και να προσβάλλει! Αν μπορούσαν οι άνθρωποι σήμερα να περιορίζουν και να μετρούν τη χρήση τής γλώσσας τους, αν μπορούσαν να σταματήσουν να προσβάλλουν ο ένας τον άλλον, θα εξαφανιζόταν το μισό κακό από τη γη. Τα μισά κακά πνεύματα θ' αποβάλλονταν, δε θα κυκλοφορούσαν ανάμεσα στους ανθρώπους. Προσέξτε με πόση σοφία μιλάει ο μεγάλος απόστολος Ιάκωβος, που διδάχτηκε από το παράδειγμα του Διδασκάλου Του: *«Πολλά γαρ πταίομεν άπαντες. Εί τις εν λόγω ου πταίει, ούτος τέλειος ανήρ, δυνατός χαλιναγωγήσαι και όλον το σώμα. ίδε των ίππων τούς χαλινούς εις τα στόματα βάλλομεν προς το πείθεσθαι αυτούς ημίν, και όλον το σώμα αυτών μετάγομεν»* (Ιάκ. γ' 2-3).

Τί σημαίνουν τα λόγια τού Χριστού, *έως πότε προς υμάς έσομαι; έως πότε ανέξομαι υμών;* Φανταστείτε έναν ευγενή και φωτισμένο άνθρωπο, να τον βάλουν να ζήσει μαζί με πρωτόγονους και άξεστους ανθρώπους. Ή φανταστείτε ένα βασιλιά ν' αφήνει το θρόνο του και να κατεβαίνει σ' ένα χώρο όπου κυκλοφορούν βρώμικοι αγύρτες. Και σκοπός του δεν είναι μόνο να ζήσει μαζί τους και να τους μάθει πώς να ζούνε, αλλά και να τους διδάξει πώς να σκέφτονται, να νιώθουν και να λειτουργούν ως βασιλιάδες, ευγενείς και μεγαλόκαρδοι. Όποιος και νά 'ταν ο επίγειος αυτός βασιλιάς, μετά από τρεις μέρες δε θα έκραζε, *έως πότε προς*

υμάς έσομαι; Θα είχε σταματήσει μέσα σε τρεις μέρες η αγυρτεία, η ανοησία, η βρωμιά κι η δυσωδία; Ο Κύριος Ιησούς όμως, ο βασιλιάς των βασιλέων, άφησε ν' ακουστούν τα λόγια αυτά μετά από τριάντα τρία χρόνια που ζούσε ανάμεσα στους ανθρώπους. Κι η απόσταση που χώριζε τους συγχρόνους Του από τον ίδιο ήταν πολύ μεγαλύτερη από εκείνην που χωρίζει τους επίγειους βασιλιάδες από τους αγύρτες. Προφανώς δεν μετρούσε το χρόνο σε μέρες και έτη, αλλά σε έργα και θαύματα που έκανε μπροστά σε χιλιάδες αυτόπτες μάρτυρες, τον μετρούσε με τη διδασκαλία Του που σκόρπισε και έσπειρε σε χιλιάδες ψυχές. Και μετά από τόσα έργα και θαύματα, διδαχές και γεγονότα, που θα μπορούσαν να γεμίσουν το χρόνο χιλίων ετών, διαπιστώνει ξαφνικά πως οι μαθητές Του δεν μπορούσαν να θεραπεύσουν έναν επιληπτικό νεαρό και να εκβάλουν το πονηρό πνεύμα από έναν άνθρωπο. Κι όλ' αυτά αφού τους είχε διδάξει με το λόγο και το παράδειγμά Του πως εκβάλλεται ολόκληρη λεγεώνα. Κι ακούει κι έναν αμαρτωλό ολιγόπιστο να του λέει: *αλλ' εί τι δύνασαι, βοήθησαν ημίν.*

Αφού ο Κύριος επιτίμησε τους παρευρισκόμενους για έλλειψη πίστης, έδωσε εντολή να φέρουν τον άρρωστο νεαρό μπροστά Του. *«Προσάγαγε τον υιόν σου ώδε».*

Στη συνέχεια επιτίμησε το διάβολο κι αυτός αμέσως βγήκε από το παιδί, που θεραπεύτηκε την ίδια στιγμή. Αυτό το αναφέρει ο Ματθαίος. Οι άλλοι δυο ευαγγελιστές δίνουν περισσότερες πληροφορίες για όσα έγιναν πριν από τη θεραπεία του νεαρού. Έτσι έχουμε τρεις επιπλέον λεπτομέρειες. Πρώτη, ότι ο Χριστός ρώτησε τον πατέρα από πότε υποφέρει ο γιος του· δεύτερη, ότι έδωσε έμφαση στην πίστη, σαν προϋπόθεση της θεραπείας· και τρίτη, ότι καθώς ο νεαρός πλησίασε το Χριστό, ο τρομοκρατημένος διάβολος βγήκε από μέσα του κι εξαφανίστηκε.

«Πόσος χρόνος εστίν ως τούτο γέγονεν αυτώ;» (Μάρκ. θ' 21), ρώτησε ο Ιησούς τον πατέρα τού νεαρού. Δεν έκανε την ερώτηση αυτή για τον ίδιο, αλλά για εκείνους που ήταν κοντά Του. Ο ίδιος το γνώριζε καλά, ήξερε πως το παιδί ήταν άρρωστο από χρόνια. Κι ο πατέρας απάντησε: *«Παιδιόθεν».* Έπρεπε ν' ακούσουν

όλοι και να μάθουν το είδος τού τρομερού πόνου που προκαλείται από τα πονηρά πνεύματα και πόσο δυνατή είναι η προστασία που προσφέρει ο Θεός στον άνθρωπο. Χωρίς την προστασία αυτή τα πονηρά πνεύματα θα είχαν από πολύ παλιά καταστρέψει κυριολεκτικά τόσο την ψυχή όσο και το σώμα τού νεαρού. Και τελικά έπρεπε να μάθουν όλοι πόσο μεγάλη δύναμη και πόση επιβολή έχει ο Υιός τού Θεού στα πονηρά πνεύματα.

Αλλ' εί τι δύνασαι, βοήθησον ημίν, σπλαγχνισθείς εφ' ημάς, είπε ο πατέρας στο Χριστό. *Εφ' ημάς,* είπε, *δεν αναφέρθηκε μόνο στο παιδί. Ο πόνος τού παιδιού, είναι και του πατέρα πόνος, είναι και ολόκληρης της οικογένειας πόνος. Αν ο νεαρός θεραπευόταν, το βάρος θά 'φευγε από πολλές ανθρώπινες ψυχές. Κι ο Ιησούς τού είπε: «Το ει δύνασαι πιστεύσαι, πάντα δυνατά τω πιστεύοντι» (Μάρκ. θ' 23).*

Σύμφωνα με τον τρόπο που συνηθίζει να ενεργεί ο Θεός, ο Κύριος Ιησούς ήθελε εδώ να κάνει το μέγιστο δυνατό καλό με μια πράξη. Το ένα καλό ήταν ν' αποκαταστήσει την υγεία τού παιδιού. Γιατί όχι και των άλλων; Γιατί να μην επιβεβαιώσει και την πίστη τού πατέρα του; Και γιατί να μην κάνει ταυτόχρονα κι ένα τρίτο καλό, να δείξει δηλαδή τη δύναμή Του με τον πιο εντυπωσιακό τρόπο, ώστε να τον πιστέψουν οι άνθρωποι; Και γιατί να μην κάνει κι ένα τέταρτο καλό, να καταγγείλει την απιστία και τη διαφθορά, καθώς και τη χαμερπή κλίση τών ανθρώπων προς το κακό, τα πονηρά πνεύματα και την αμαρτία; Και γιατί να μην κάνει κι ένα πέμπτο καλό, κι ένα έκτο, κι ένα έβδομο, κι όλα τα καλά που προκαλεί μια καλή πράξη; Γιατί μια καλή πράξη φέρνει πάντα πολλές άλλες στη σειρά.

Ας δούμε όμως για μια ακόμα φορά με πόση σοφία και με τί τρόπο συνδυάζει ο Κύριος την αποφασιστικότητα με την ευγένεια. Όταν καταγγέλει με οξύτητα την απιστία, μιλάει γενικά και αυξάνει την πίστη όλων, μα δεν ταπεινώνει κανέναν προσωπικά. Όταν όμως απευθύνεται προσωπικά σε κάποιον που τον ικετεύει, δε μιλάει αυστηρά, αλλά με μεγάλη προσοχή και ευγένεια. Η ευγένεια κι η διακριτικότητα από την πλευρά τού Χριστού έφεραν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Ο πατέρας αναφώνησε με δάκρυα: *«Πιστεύω, Κύριε!*

Βοήθει μοι τή απιστία» (Μάρκ. θ' 24).

Δεν υπάρχει τίποτ' άλλο που να λιώνει τόσο εύκολα τον πάγο τής απιστίας, όσο τα δάκρυα. Τη στιγμή που ο άνθρωπος αυτός έκλαψε μπροστά στον Κύριο, είχε ήδη μετανιώσει για την προηγούμενη απιστία του. Μέσα του, ενώπιον του Θεού, η πίστη του αναδύθηκε ξαφνικά όπως προβάλλει ένα ρυάκι από φουσκωμένο ποτάμι. Κι υστέρα η πίστη του αυτή μεταμορφώθηκε σε φωνή, σε λόγια, που έμειναν σαν δυναμικό μήνυμα σε όλες τις γενιές των ανθρώπων. *«Πιστεύω, Κύριε! Βοήθει μοι τη απιστία!»*

Τα λόγια αυτά σημαίνουν πως ο άνθρωπος δεν μπορεί να φτάσει στην πίστη χωρίς τη βοήθεια του Θεού. Το μόνο που μπορεί να κάνει ο άνθρωπος, είναι ν' αποχτήσει κάποια μικρή, ρηχή πίστη. Να πιστέψει δηλαδή στην ύπαρξη του καλού και του κακού ή, με λίγα λόγια, ν' αμφισβητήσει το καλό και το κακό. Η απόσταση όμως από τη μερική αυτή πίστη στην αληθινή, είναι μεγάλη. Δεν μπορεί να την διανύσει κανείς αν δεν τον καθοδηγεί το χέρι τού Θεού. Τα λόγια που είπε ο πατέρας, *βοήθει μοι τη απιστία!* είναι σα να λένε: «Κύριε, βοήθησέ με να Σε πιστέψω!.. Βοήθησέ με να μη πιστεύω στον πονηρό!.. Βοήθησέ με ν' αποδεσμευτώ εντελώς από τον πονηρό και να ενωθώ μαζί Σου!»

«Ἐτι δε προσερχομένου αὐτοῦ ἐρρηξεν αὐτόν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν» (Λουκ. θ' 42). Την ώρα που του έφεραν κοντά το νεαρό ο δαίμονας τον έριξε κάτω με ορμή και τον συγκλόνησε με σπασμούς. Αυτό ήταν το τελευταίο πράγμα που επέτρεψε ο Θεός να κάνει ο δαίμονας, ώστε να δουν οι άνθρωποι και να φοβηθούν, να τρομοκρατηθούν γι' αυτά που μπορεί να κάνει ο σατανάς στον άνθρωπο. Να πειστούν και ν' αντιληφθούν πόσο ανεπαρκής είναι η δύναμη του ανθρώπου, ακόμη κι η δύναμη των ικανότερων γιατρών του κόσμου, για να γλιτώσουν τη ζωή έστω κι ενός ανθρώπου από τέτοιο φόβο και τρόμο. Κι αφού δουν τη δύναμη του διαβόλου και συνειδητοποιήσουν τη δική τους αδυναμία, οι άνθρωποι θ' αναγνωρίσουν τη μεγαλοσύνη και τη θεία δύναμη του Κυρίου Ιησού. Ο ευαγγελιστής Μάρκος αναφέρει εδώ τα λόγια που είπε ο Χριστός στο πονηρό πνεύμα: *«Τὸ πνεῦμα τὸ ἀλαλὸν καὶ κωφόν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ἐξελθε ἐξαυτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθεις εἰς αὐτόν» (θ' 25).* Σε διατάζω, λέει ο Κύριος. Αυτός είναι η πηγή τής

δύναμης και της εξουσίας. Δεν έχει ανάγκη να τα δανειστεί αυτά από κάποιον άλλο. «*Πάντα όσα έχει ο πατήρ εμά εστι*» (Ιωάν. ιστ' 15), είχε πει ο Χριστός σε άλλη περίπτωση. Κι όπως βλέπουμε, το εφαρμόζει αυτό στην πράξη. «*Εγώ σου μιλάω. Σε διατάζω με τη δική Μου εξουσία, σε βγάζω με τη δική Μου δύναμη*».

Πρέπει να καταλάβει καλά ο κόσμος πως ο Χριστός δεν είναι ένας από τους προφήτες που έκαναν κάποια θαυμαστά πράγματα με τη βοήθεια του θεού. Ο Χριστός είναι ο Υιός τού Ζώντος Θεού, για τον Οποίο προφήτεψαν οι προφήτες και τον Οποίο ανέμενε ο κόσμος.

Θα πρέπει να λάβουμε υπόψη και το δεύτερο μέρος τής εντολής που έδωσε ο Χριστός στο διάβολο: *και μηκέτι εισέλθεις εις αυτόν*. Ο Κύριος τον διατάζει όχι μόνο να φύγει από μέσα του, αλλά και να μην ξαναγυρίσει στο νεαρό που είχε υποφέρει τόσο πολύ. Αυτό σημαίνει πως ο άνθρωπος, ακόμα κι αφού καθαριστεί, μπορεί πάλι να δεχτεί μέσα του τον ακάθαρμο δαίμονα. Ο διάβολος που εκδιώχτηκε μέσα από τον άνθρωπο, μπορεί να ξαναγυρίσει. Αυτό γίνεται όταν ο αμαρτωλός που μετάνιωσε και συχωρέθηκε από το θεό, επιστρέφει στην παλιά του αμαρτία. Τότε ο διάβολος ξαναμπαίνει μέσα του. Γι' αυτό ο Κύριος τον διατάζει όχι μόνο να φύγει από το παιδί, αλλά και να μην ξαναγυρίσει κοντά του. Πρώτο, ώστε η θεϊκή δωρεά προς το παιδί να είναι πλήρης και τέλεια. Δεύτερο, για να βγάλουμε από τη διδασκαλία Του αυτή το συμπέρασμα και τη βεβαιότητα, πως από τη στιγμή που θα λάβουμε τη συχώρηση του θεού, δεν πρέπει να ξαναγυρίσουμε στην παλιά μας αμαρτία, «*ως κύων επιστρέψας επί το ίδιον εξέραμα*», όπως ο σκύλος στο ξέρασμά του (Β' Πέτρ. β' 22). Γιατί έτσι θα εκτεθούμε πάλι στο θανατηφόρο κίνδυνο ν' ανοίξουμε την πόρτα στο πονηρό πνεύμα, για να ξαναμπεί μέσα μας και να μας κυριεύσει.

Μετά απ' αυτό το μέγιστο θαύμα τού Χριστού, «*εξεπλήσσαντο πάντες επί τη μεγαλειότητι του θεού*» (Λουκ. θ' 43). Η μεγαλειότητα του θεού και η παντοδυναμία Του μακάρι νά 'μεναν διαρκείς κι ανεξάλειπτες στις ψυχές των ανθρώπων. Να μη

διαλύονταν όπως οι φούσκες στο νερό. Ο θεός όμως δε σπέρνει μάταια. Αν ο σπόρος που θα πέσει στο δρόμο, στην πέτρα ή ανάμεσα στ' αγκάθια χαθεί, εκείνος που θα πέσει στην καλή γη δε χάνεται, αλλά θα φέρει καρπό εκατονταπλασίονα.

Όταν ο Χριστός έμεινε μόνος με τους μαθητές Του, εκείνοι τον ρώτησαν: «*διατί ημείς ουκ ηδυνήθημεν εκβαλείν αυτό;*» Κι ο Ιησούς τους απάντησε: «*δια την απιστίαν υμών. αμήν γαρ λέγω υμίν, εάν έχητε πίστιν ως κόκκον σινάπεως, ερείτε τω όρει τούτω μετάβηθι εντεύθεν εκεί, και μεταβήσεται, και ουδέν αδυνατήσκει υμίν*» (Ματθ. ιζ' 20). Η απιστία σας φταίει, τους είπε ο Κύριος. Εάν είχατε πίστη, έστω ίσαμε τον μικρό κόκκο του συναπιού, θα μπορούσατε να πείτε στο βουνό αυτό, πήγαινε από εδώ εκεί κι αυτό θα πήγαινε. Τίποτα δε θα σας ήταν αδύνατο.

Η αιτία τής αδυναμίας τους επομένως ήταν η απιστία. Όσο μεγαλύτερη είναι η πίστη, τόσο μεγαλύτερη είναι κι η δύναμη. Λιγότερη η πίστη, λιγότερη κι η δύναμη. Νωρίτερα ο Κύριος είχε δώσει στους αποστόλους «*εξουσίαν πνευμάτων ακαθάρτων ώστε εκβάλλειν αυτά και θεραπεύειν πάσαν νόσον και πάσαν μαλακίαν*» (Ματθ. ι' 1). Κι εκείνοι είχαν κάνει καλή χρήση τής δύναμης αυτής για κάποιο διάστημα. Στο μέτρο όμως που η πίστη τους αδυνάτισε, είτε από το φόβο των ανθρώπων είτε από υπερηφάνεια, εξασθένησε κι η δύναμη που τους είχε δοθεί.

Στον Αδάμ είχε δοθεί εξουσία πάνω σ' όλα τα πλάσματα. Με την παρακοή του όμως, με την απληστία και την υπερηφάνεια του, έκανε κακή χρήση κι έχασε την εξουσία του. Οι απόστολοι τώρα, από κάποιο σφάλμα τους, έχασαν τη δύναμη και την εξουσία που τους είχε δοθεί. Η απώλεια τής δύναμης αυτής μπορεί ν' ανακτηθεί μόνο με πίστη, πίστη, περισσότερη πίστη. Γι' αυτό ο Κύριος στην περίπτωση αυτή δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη δύναμη της πίστεως. Η πίστη μπορεί να μετακινήσει όρη. Τίποτα δεν αδυνατεί μπροστά στην πίστη. Ο κόκκος τού συναπιού είναι πολύ μικρός, η μυρωδιά του όμως μπορεί να καλύψει ολόκληρο πιάτο φαγητό. Γράφει ο Κύριλλος Ιεροσολύμων σε μια από τις κατηγορήσεις του: «*Όπως ο κόκκος τού συναπιού, που είναι μικρός*

στο μέγεθος αλλά δυνατός στην επίδρασή του, όταν τον σπέρνεις σ' ένα μικρό χώρο βγάζει πολλά βλαστάρια κι όταν μεγαλώνει μπορεί να στεγάσει ακόμα και πουλιά, έτσι κι όταν υπάρχει πίστη στην ψυχή, σύντομα κάνει πράγματα μεγάλα. Γι' αυτό πίστεψε στον Κύριο, για να λάβεις απ' Αυτόν πίστη μεγάλη που ξεπερνάει την ανθρώπινη δύναμη». Αν έχεις πίστη, έστω όσο ο κόκκος του σιναπιού, τα βουνά θα υποχωρήσουν μπροστά σου και θα μετακινηθούν από το ένα μέρος σε άλλο.

Γιατί ο ίδιος ο Κύριος δεν μετακίνησε βουνά; Γιατί δεν του ήταν απαραίτητο. Έκανε μόνο τα θαύματα εκείνα που ήταν αναγκαία για την ωφέλεια των ανθρώπων και για τη σωτηρία τους. Είναι όμως μεγαλύτερο θαύμα η μετακίνηση των βουνών από τη μετατροπή τού νερού σε κρασί, από τον πολλαπλασιασμό των άρτων, από τη θεραπεία δαιμονισμένων κι όλων των λογίων ασθενειών, από το περπάτημα πάνω στο νερό ή το γαλήνεμα της ανταριασμένης θάλασσας μ' ένα Του λόγο ή μιά Του σκέψη; Δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση ν' αποκλειστεί η περίπτωση πιστών του Χριστού, όταν ανταποκρίνονται σε ειδικές ανάγκες κι έχουν δυνατή πίστη, να κάνουν και το θαύμα μετακίνησης κάποιου βουνού. Αλλ' υπάρχουν μεγαλύτερα βουνά, πιο δύσβατα υψίπεδα και πιο δυσβάσταχτα βάρη και πιο εξαντλητική κούραση για την ψυχή τού ανθρώπου από τις γήινες μέριμνες, τις αλυσίδες και τα εγκόσμια δεσμά; Όποιος μπορεί ν' αφαιρέσει το βάρος αυτό από την ψυχή τού ανθρώπου και να το ρίξει στη θάλασσα, αυτός έχει μετακινήσει ουσιαστικά το μεγαλύτερο και βαρύτερο βουνό τού κόσμου.

«Τούτο δε το γένος ουκ εκπορεύεται ει μη εν προσευχή και νηστεία» (Ματθ. ιζ' 21). Το είδος αυτό των δαιμόνων δε διώχεται με άλλον τρόπο, παρά μόνο με προσευχή και νηστεία.

Η νηστεία κι η προσευχή είναι οι δυο στύλοι τής πίστης. Είναι οι δυο φωτιές που καίνε τα πονηρά πνεύματα. Με τη νηστεία ηρεμούν και αδρανούν όλα τα σωματικά πάθη και κυρίως η φιληδονία. Με την προσευχή ηρεμούν και αδρανούν όλα τα πάθη τής ψυχής, της καρδιάς και του νου, όπως εκδίκηση, φθόνος, μίσος, κακία, υπερηφάνεια, φιλοδοξία, επιθυμία και τέλεση

πονηρών πράξεων κ.ά. Με τη νηστεία καθαρίζονται τα δοχεία τού σώματος και της ψυχής από το δυσώδες περιεχόμενό τους, από τα εγκόσμια πάθη και την κακία. Με την προσευχή προσελκύουμε στο άδειο και καθαρμένο δοχείο τής καρδιάς τη χάρη τού Αγίου Πνεύματος. Κι η πληρότητα της πίστης κατορθώνεται με την ενοίκηση του Αγίου Πνεύματος στον άνθρωπο.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει από αμνημόνευτα χρόνια εφαρμόσει τη νηστεία σαν ένα δοκιμασμένο και αποτελεσματικό φάρμακο για όλα τα ψυχικά πάθη, σαν ένα δυνατό όπλο ενάντια στα πονηρά πνεύματα. Όλοι εκείνοι που υποτιμούν ή απορρίπτουν τη νηστεία, στην ουσία υποτιμούν ή απορρίπτουν μια σαφή και καθοριστική οδηγία τού Κυρίου Ιησού στο σχέδιο της σωτηρίας τού ανθρώπου. Η προσευχή δυναμώνει και ενισχύεται με τη νηστεία. Η πίστη βεβαιώνεται και από τη μια και από την άλλη. Κι η πίστη μετακινεί βουνά, εκβάλλει δαίμονες και κάνει τα αδύνατα δυνατά.

Τα τελευταία λόγια τού Χριστού στο σημερινό ευαγγέλιο δε φαίνονται να σχετίζονται με το γεγονός που μας απασχολεί. Μετά το μεγάλο θαύμα τής θεραπείας τού δαιμονισμένου νέου παιδιού κι ενώ οι συγκεντρωμένοι άνθρωποι θαύμαζαν τα γενόμενα, ξαφνικά ο Κύριος άρχισε να μιλάει στους μαθητές Του για το πάθος Του.

«Μέλλει ο υιός τού ανθρώπου παραδίδοσθαι εις χείρας ανθρώπων και αποκτενούσιν αυτόν, και τη τρίτη ημέρα εγερθήσεται» (Ματθ. ιζ' 22-23). Γιατί μετά το θαύμα αυτό, όπως κι υστέρα από κάποια άλλα θαύματα, ο Χριστός μιλάει στους μαθητές Του για το πάθος Του; Ωστε όταν έρθει ο προδιαγεγραμμένος καιρός να μη δειλιάσουν, να μη φοβηθεί η καρδιά τους. Τους το λέει αυτό μετά από τα μεγάλα θαύματά Του, μετά τις τιμές, τη δόξα και την ευχαρίστηση που τον περιμένουν και τον υποδέχονται οι άνθρωποι, για να χαραχτούν καλύτερα στο νου τους. Το λέει αυτό όμως και για να διδάξει, όχι μόνο τους αποστόλους αλλά κι εμάς, ώστε μετά από τέτοια μεγάλα και θαυμαστά έργα να μην περιμένουμε ανταμοιβή από τους ανθρώπους, αλλά να προετοιμαστούμε να δεχτούμε τα χειρότερα και σκληρότερα χτυπήματα και

τις ταπεινώσεις, ακόμα κι από εκείνους που ευεργετήσαμε πολύ.

Ο Κύριος δεν προείπε μόνο τα πάθη και το θάνατό Του, αλλά και την ανάστασή Του. Στο τέλος όλων αυτών ακολουθεί η Ανάσταση, η νίκη κι η αιώνια δόξα. Ο Κύριος προλέγει στους μαθητές Του κάτι που μοιάζει απίθανο, για να τονώσει την πίστη τους σε όσα πρόκειται να γίνουν. Να τους διδάξει, για να πιστέψουν όσα τους είπε. Πρέπει κάθε άνθρωπος νά 'χει πίστη ίσαμε τον κόκκο τού σιναπιού ή και λιγότερη, για να προετοιμαστεί, να περιμένει κάθε είδος πειρασμού και βασάνων σ' αυτόν τον κόσμο. Πρέπει να ξέρουν με σιγουριά όμως πως στο τέλος όλων αυτών περιμένει η Ανάσταση.

Όλη τη δόξα τού κόσμου κι όλους τους επαίνους των ανθρώπων πρέπει να τους λογαριάζουμε σαν ένα απόλυτο μηδέν. Μετά απ' όλους τους θριάμβους που μπορεί να μας προσφέρει ο κόσμος, πρέπει να προετοιμαστούμε για πειρασμούς. Πρέπει να δεχτούμε όλα όσα μας στέλνει ο ουράνιος Πατέρας μας με ταπείνωση και υπομονή. Δεν πρέπει ν' αφηγούμαστε και να κοκορευόμαστε με όσα έχουμε κάνει για τους ανθρώπους, για την πόλη ή για το χωριό μας, για το έθνος ή για την πατρίδα μας. Δεν πρέπει να επαναστατούμε όταν οι πειρασμοί μας πιέζουν. Αν κάναμε κάτι για κάποιους από τους γνωστούς μας, αυτό έγινε με τη βοήθεια του Θεού. Έτσι είναι. Κάθε καλό έργο γίνεται από το Θεό με όργανο εμάς. Ο Θεός επομένως είναι απόλυτα δίκαιος όταν μας στέλνει πειρασμούς μετά από εγκόσμια δόξα, ταπείνωση μετά από επαίνους, φτώχεια μετά από πλούτη, περιφρόνηση μετά από τιμές, αρρώστια μετά από υγεία, απομόνωση και μοναξιά μετά την απόλαυση πλήθους φίλων. Ο Θεός γνωρίζει γιατί μας τα στέλνει αυτά. Γνωρίζει πως όλα αποβλέπουν στο καλό μας. Πρώτο, για να μάθουμε να επιζητούμε τα αιώνια και άφθαρτα αγαθά, να μην οδεύουμε προς τον τάφο με συνοδεία την ψεύτικη και παροδική λαμπρότητα αυτού του κόσμου. Και δεύτερο ότι δεν πρέπει ν' αποβλέπουμε σε ανταπόδοση για τα καλά μας έργα από τους ανθρώπους και τον κόσμο σ' αυτήν τη ζωή, γιατί τότε δε θά 'χουμε τίποτα να ζητήσουμε ή να λάβουμε στη μέλλουσα. Εύχομαι να μην ακούσουμε στη θύρα τής ουράνιας βασιλείας: «*Πορεύεσθε απ'*

εμού· το μισθό σας τον λάβατε».

Εύχομαι αυτό να μη μας συμβεί. Για να μη χαθούμε ποτέ μαζί με την αναπόφευκτη καταστροφή αυτού του κόσμου, από τον οποίο λάβαμε δόξα, εγκώμια και τιμές, ο Κύριος Ιησούς Χριστός μας διδάσκει πως, μετά από τη μεγαλύτερη δόξα, τα εγκώμια και τις τιμές που μπορεί να μας δώσει ο κόσμος, πρέπει να προετοιμαστούμε ν' αναλάβουμε το σταυρό Του. Σ' Εκείνον πρέπει η αιώνια δόξα κι η τιμή, μαζί με τον Πατέρα και το Αγιο Πνεύμα, την ομοούσια και αδιαίρετη Τριάδα, τώρα και πάντα και στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

(Πηγή: «Καιρός Μετανοίας» Ομιλίες Β', Αγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς, Επιμέλεια – Μετάφραση – Κεντρική διάθεση: Πέτρος Μπότσης)